

30/4/04

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
BESCHERMING ALS MONUMENT, STADS- OF DORPSGEZICHT**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN,
CULTUUR, JEUGD EN AMBTENARENZAKEN,**

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001 en 21 november 2003;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 10 juni 2003 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 29 augustus 2003 en van 24 oktober 2003;

Gelet op het ministerieel besluit van 17 juli 2003 houdende ontwerp van lijst van voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 08 januari 2004,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001 en 21 november 2003:

Wegens de historische en wetenschappelijke waarde:

- als monument:

Het kasteeldomein Ter Rijst met inbegrip van de kasteelhoeve, gelegen te

Pepingen (Heikruis), Terrest(H) ;

bekend ten kadaster:

Pepingen, 6e afdeling, sectie D, perceelnummers 144D, 144E, 41V, 41W, 41X, 41Y, 42C, 43D, 43F, 44A, 45A, 46A, 47B, 49D, 49G, 50B, 51E, 52D, 53A, 54A, 57C, 57E, 57F, 61, 61A/2, 61B/2, 62B, 62D, 62D/2, 62F, 62F/2, 62G, 62G/2, 62H, 63D, 63E, 64D, 64E, 64F, 65C, 66D, 67E, 73F, 73G, 74C, 80G, 80K, 80L, 81C, 81D, 82A, 84E2, 84G.

Wegens de historische waarde:

- als monument:

De Ter Lindenkapel met inbegrip van de linden en de aansluitende kasseibestrating, gelegen te

Pepingen (Heikruis), Bosstraat(H) ; Neerstraat(H) ; Terlindenstraat(H) ;

bekend ten kadaster:

Pepingen, 6e afdeling, sectie B, perceelnummers ZONDERNUMMER, 321/2.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische waarde van het kasteeldomein met inbegrip van de kasteelhoeve: voor het eerst vermeld in 1211 als leen van de heren van Edingen getuigt Ter Rijst van de evolutie van een strategisch op de grens van Brabant en Henegouwen, ter hoogte van de oude heerbaan Asse-Edingen ingeplante donjonmotte naar een neoclassicistisch landhuis, door Philippe Huysman d'Annecroix (1777-1848) in 1818-1824 opgericht op het hoogste punt van het domein, 200 meter ten noorden van het oude kasteel dat sinds het verdwijnen van de donjon - alleszins vóór 1482 - gelokaliseerd was ter plaatse van het primitieve neerhof.

Historische waarde, meer bepaald de architectuurhistorische waarde van het kasteeldomein: mooi voorbeeld van een vroeg neoclassicistisch landhuis (1818-1824) in de vorm van een ruim geproportioneerde, witbepleisterde kwadraatstructuur van vier, twee bouwlagen tellende rechthoekige vleugels met strak symmetrisch-lineaire gevelopbouw onder een vrijwel ononderbroken doorlopend, natuurleien zadeldak. Gebouwd als jachtverblijf voor de vrijgezel Philippe Huysman d'Annecroix (1777-1848) - wat zich vertaalt in een relatief beperkte woonruimte en ruimbemeten stal- en wagenhuisvleugels - weerspiegelen de gevels de achterliggende functies: de woonvleugel met dubbel register van hoge beluikte vensters, licht geprotonceerde hoektraveeën en risalietvormig accent met kolossale pilasters en driehoekig fronton met ovaal rond oculus; de stallingen en wagenhuisvleugels met een geleding van blinde rondbogen, langgerekte spiegels en rechthoekige openingen. Daarnaast getuigt de monumentalisering van de zuidwestvleugel met een hardstenen zuilenarcade in de vorm van een pseudo-triomfboog van een ca. 1860 te dateren aanpassing die volledig kaderde in het parkconcept dat rond dezelfde periode werd voltooid. Karakteriserend voor de binnenindeling is de ruime traphal met houten wenteltrap in empirestijl, de "en enfilade" opgestelde salons en de slaapkamers, waaronder enkele alkoofkamers, uitgevend op de lange gang langs de binnenkoergevel evenals de sobere, overwegend 19de-eeuwse aankleding met marmeren schouwen, eenvoudig lijstwerk, paneeldeuren en tenslotte de huiskapel (ca. 1905) in late, eclectische neogotiek.

Historische waarde, meer bepaald de cultuurhistorische waarde van het kasteeldomein: op het vlak van tuinkunst interessant voorbeeld van een in de periode 1840-1870 in twee opeenvolgende fasen gerealiseerd landschappelijk park van 10 ha, geënt op een oude feodale site waarvan de motte als eilandje in het concept werd geïntegreerd. Karakteristieke elementen van dit "coulissenlandschap" met het neoclassicistisch landhuis (1818-1824) als belangrijkste onderdeel van het decor - nutspercelen zoals boomgaard en ommuurde moestuin liggen verscholen achter het kasteel - zijn de diverse vijvers, het weids slingerende riviermotief, de schitterende vista richting Edingen, de als neogotische follies opgevatte portiersloge (1840 en 1870) en kapelletje (1870), de eveneens als eye-catcher ontworpen, naar buiten toe neogotisch ogende kasteelhoeve (1840) en tenslotte de monumentale, solitair of in groep opgestelde oude bomen.

Wetenschappelijke waarde van het kasteeldomein: op dendrologisch vlak is het park van Ter Rijst vooral interessant omwille van zijn monumentale oude bomen met stamomtrekken tussen 350 en 480 cm - vooral bruine beuken (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') maar ook Amerikaanse en zomer- wintereiken (*Quercus rubra*, *Q. robur*, *Q. rubra*), grootbladige en kleinbladige linden (*Tilia platyphyllos*, *T. cordata*), gewone plataan (*Platanus x hispanica*) en tamme kastanje (*Castanea sativa*) – met daarnaast kampioenexemplaren van elsbes (*Sorbus torminalis*) en een cultivar van gewone es met kleine blaadjes (*Fraxinus excelsior* 'Elegantissima'). Uitzonderlijk wat de struikétage betreft is rode kamperfoelie (*Lonicera xylosteum*) terwijl de rijke flora van het bos van Strihoux/Ter Rijst ook hier opduikt in de bosschages, met soorten als daslook (*Allium ursinum*), wilde hyacint (*Hyacinthoides non-scripta*), bosanemoon (*Anemone nemorosa*) en Bosereprijs (*Veronica montana*).

Historische waarde van de Ter Lindenkapel met inbegrip van de linden en de aansluitende kas-seibestrating: mogelijk tot de 11de eeuw en alleszins tot 1626 opklimmende kleine votiefkapel - een octogoon met piramidaal dak voorafgegaan door een rechthoekig portaal met bekronende dakruiter - gebouwd in opdracht van de heren van Ter Rijst zoals blijkt uit het twintigtal bewaarde obits en midden 19de eeuw, in dezelfde periode als het kasteel, heringericht met ondermeer een fraai, houten pseudokruisribgewelf en een neogotisch altaar. Daarnaast fungeert de Ter Lindenkapel met haar markante silhouet en karakteristieke inplanting ter hoogte van een driesprong, op een door lindebomen omzoomde heuvel, vanouds als een belangrijk herkenning- en referentiepunt voor de ruime omgeving.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994).

Brussel, 30-04-2004

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken,

Paul VAN GREMBERGEN